

# KONCEPCE ZAHRANIČNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY NA LÉTA 2003 - 2006

(Schváleno vládou ČR 3.3.2003)

## 1. Úvod

## 2. Východiska zahraniční politiky České republiky

- 2.1 Cíle zahraniční politiky České republiky
- 2.2 Česká republika a současné mezinárodní prostředí
- 2.3 Principy zahraniční politiky České republiky
- 2.4 Nástroje zahraniční politiky České republiky

## 3. Priority zahraniční politiky České republiky

## 4. Úkoly zahraniční politiky České republiky

- 4.1 Česká republika a Evropská unie
- 4.2 Zahraniční politika České republiky v oblasti bezpečnosti
- 4.3 Bilaterální a regionální spolupráce v euroatlantickém prostoru
- 4.4 Česká republika a státy Asie, Afriky, Austrálie a Latinské Ameriky
- 4.5 Česká republika v mezinárodních organizacích
- 4.6 Vnější ekonomické vztahy a zahraniční pomoc České republiky
- 4.7 Prezentace České republiky v zahraničí, vztahy s krajany a vztahy na nevládní úrovni

# 1. Úvod

*Koncepce  
zahraniční politiky  
na léta 2003-2006*

Ve svém Programovém prohlášení ze dne 5. srpna 2002 formulovala vláda České republiky své hlavní priority a úkoly v oblasti zahraniční politiky. Koncepce zahraniční politiky na léta 2003-2006 vychází tohoto Programového prohlášení a je pojata jako rámcový dokument, koncipovaný na období čtyř let za předpokladu, že v tomto období nedojde k závažným změnám, které by si vyžádaly jeho aktualizaci dříve. Předložená Koncepce blíže charakterizuje východiska zahraniční politiky České republiky i jednotlivé priority a úkoly, na něž se ve sledovaném období zaměří.

*Priority zahraniční  
politiky na  
jednotlivé  
kalendářní roky*

V návaznosti na Koncepci zahraniční politiky na léta 2003-2006 bude Ministerstvo zahraničních věcí počátkem každého kalendářního roku předkládat Priority zahraniční politiky pro daný rok. Tento pracovní dokument, uvedený stručným hodnocením předcházejícího roku, stanoví podrobnější konkretizaci aktuálních priorit a úkolů pro příslušný rok.

## 2. Východiska zahraniční politiky České republiky

### 2.1 Cíle zahraniční politiky České republiky

*Cíle zahraniční  
politiky ČR*

Základním cílem české zahraniční politiky je prosazování a obhajování národních zájmů, k nimž v širším kontextu patří i mírová, sjednocující se, stabilní, bezpečná a prosperující Evropa a celé mezinárodní společenství. Svoji zahraniční politiku uskutečňuje Česká republika v rámci evropského integračního procesu a pevného euroatlantického spojení. Usiluje o vytváření mezinárodního prostředí zaměřeného na rozvoj politické a hospodářské spolupráce, v němž jsou společně identifikovány a zvládnuty hrozby a rizika, a to přednostně politickými a mírovými prostředky.

## 2.2 Česká republika a současné mezinárodní prostředí

### *Postavení ČR*

Česká republika vystupuje v mezinárodních vztazích z pozice demokratického a politicky, hospodářsky a sociálně stabilního státu ve střední Evropě, který sleduje nejen své dílčí zájmy, ale přebírá také svůj díl odpovědnosti za vývoj Evropy a celého mezinárodního společenství. Česká republika navazuje na vše pozitivní z mezinárodního postavení bývalého Československa, v čemž jí významnou měrou pomáhá i skutečnost, že rozdělení někdejší federace proběhlo spořádaně a mírovou cestou. Jako země, která se svojí rozlohou a počtem obyvatel v Evropě řadí mezi státy střední velikosti, a jako stát s otevřenou ekonomikou, vysokým podílem vývozu a služeb na tvorbě hrubého domácího produktu a bez vlastních zdrojů řady základních surovin je Česká republika do značné míry závislá na mezinárodní spolupráci. Zásadní význam pro posílení a zakotvení mezinárodního postavení a bezpečnosti České republiky má její členství v NATO a vstup do EU, představující naplnění stěžejních zahraničněpolitických priorit od vzniku samostatného státu. V rámci těchto významných organizací či jejich prostřednictvím se naší zemi otevírají nové cesty k prosazování jejích zájmů.

### *Současné mezinárodní prostředí*

Mezinárodní prostředí, v němž Česká republika svoji zahraniční politiku uskutečňuje, je výsledkem vzájemného působení řady činitelů - suverénních států, uskupení států s různým stupněm integrace v mezinárodních organizacích a institucích, ale i nestátních subjektů od nevládních organizací až po nejrůznější neprůhledné a pravidla mezinárodních vztahů nerespektující vlivové skupiny, včetně skupin organizovaného zločinu a teroristických organizací. Role, význam a vliv jednotlivých činitelů se mění, a to mnohdy ve velmi krátkém časovém období. Po ukončení studené války, rozpadu bipolárního světa a v důsledku změn bezpečnostního prostředí, intenzivně se prosazujících globalizačních procesů, liberalizace světové ekonomiky, rostoucí vzájemné závislosti států a zrychleného rozvoje vědy a techniky výrazně roste význam mnohostranné spolupráce v rámci mezinárodních organizací a integračních uskupení. Tváří v tvář novým hrozbám ze strany některých neprůhledných subjektů, zejména teroristických organizací, zároveň rychle roste význam všech mezinárodních mechanismů, zaměřených na obranu proti těmto nebezpečným jevům.

## 2.3 Principy zahraniční politiky České republiky

### *Demokratický právní stát*

Česká republika se hlásí k dědictví a hodnotám evropské civilizace. Za prvořadou prioritu považuje rozvíjení demokratického právního státu založeného na svobodě, rovnosti, spravedlnosti, demokracii, toleranci k odlišnostem a solidaritě se slabšími, ohroženými a bezbrannými. Demokracii přitom chápe nejen jako vnitropolitickou záležitost jednotlivých států, ale také jako nejlepší základ pro úspěšné rozvíjení vztahů s nimi.

### *Principy práva a vzájemné výhodnosti v mezinárodních vztazích*

Za základní hodnoty ve svém zahraničně politickém působení považuje Česká republika nezcizitelnost přirozených lidských práv, obecné mezinárodní právo a princip vlády zákona. V souladu s cíli a zásadami Charty Organizace spojených národů uplatňuje Česká republika ve svých vztazích s ostatními státy přednostně mírové metody a prostředky. Usiluje o to, aby mezinárodní vztahy byly budovány na zásadách mezinárodního práva, svrchovanosti, politické nezávislosti a územní celistvosti států. Česká republika bude i nadále prosazovat mezinárodní spolupráci na zásadě vzájemné výhodnosti.

## 2.4 Nástroje zahraniční politiky České republiky

### *Oblasti působnosti české diplomacie*

Česká republika uskutečňuje cíle své zahraniční politiky rozvíjením dobrých dvoustranných vztahů se sousedními i všemi ostatními státy, mnohostrannou spoluprací v rámci integračních uskupení a mezinárodních organizací, důrazem na bezpečnostní a ekonomický rozměr zahraničních vztahů při současném přísném uplatňování standardů v oblasti životního prostředí odpovídajících mezinárodním závazkům i požadavkům národní legislativy. Důležitou součástí diplomacie je také cílená prezentace země v zahraničí, vztahy s krajany a dialog s nevládními organizacemi.

### *Zahraněční služba ČR*

Garantem zahraniční politiky České republiky je její zahraniční služba, která plní rovněž koordinační roli ve vztahu k dalším součástem státní správy, působícím v oblasti mezinárodních vztahů. Zahraniční služba České republiky je budována na nestranném principu a uskutečňuje politiku demokraticky zvolené vlády. Další zvýšení efektivity zahraniční služby bude realizováno uplatněním zákona o státní službě způsobem přiměřeným podmínkám v oblasti zahraniční služby. Bude

přijata řada konkrétních opatření implementujících ustanovení zákona o státní službě do specifických podmínek zahraniční služby.

### **3. Priority zahraniční politiky České republiky**

*Priority zahraniční politiky ČR*

Základní priority české zahraniční politiky v období 2003 – 2006 jsou stanoveny Programovým prohlášením vlády ze dne 5.srpna 2002. Jde v první řadě o

- úspěšné začlenění České republiky do Evropské unie a naplňování plnohodnotného členství;
- aktivní působení v NATO;
- boj proti terorismu;
- rozvíjení dobrých vztahů se sousedními státy a posilování regionální spolupráce;
- rozvíjení vztahů s dalšími zeměmi a mezinárodními organizacemi na dvoustranném i mnohostranném základě, se zvláštním zaměřením na ekonomickou dimenzi zahraniční politiky;
- cílenou prezentaci České republiky v zahraničí.

### **4. Úkoly zahraniční politiky České republiky**

#### **4.1 Česká republika a Evropská unie**

*Význam členství ČR v EU*

Vstup do Evropské unie a následné účinné a suverénní působení v roli členské země budou znamenat zásadní změnu postavení České republiky v Evropě a v souvislosti s plnohodnotnou účastí České republiky ve všech orgánech EU zároveň nové možnosti, ale i náročné úkoly pro zahraniční službu a celý správní systém České republiky. Česká republika si je těchto mimořádně významných změn vědoma a soustředí se na to, aby jich maximálně využila ve prospěch svých partnerů v Evropské unii i širšího mezinárodního společenství.

V období před vstupem České republiky do Evropské unie bude česká zahraniční služba věnovat soustředěnou pozornost mj. referendu o vstupu České republiky do Evropské unie a procesu ratifikace přístupové smlouvy v členských zemích. V této souvislosti se zaměří zejména na zajištění co nejlepší informovanosti české veřejnosti i veřejnosti v členských zemích Evropské unie o významu a dopadech začlenění České republiky do tohoto integračního uskupení.

Česká republika bude od svého vstupu do Evropské unie jednat tak, aby se v souladu se svými zájmy a potřebami mohla podílet na rozvoji evropského hospodářského a sociálního modelu, respektujícího princip demokracie a lidských práv a důstojnosti všech národů. Česká republika se aktivně zapojí do úsilí o uskutečňování cílů lisabonského procesu - učinit Unii nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější, na znalostech založenou ekonomikou světa, schopnou trvale udržitelného růstu, s více a lepšími pracovními místy a větší sociální soudržností.

#### *Budoucnost EU*

Česká republika bude pokračovat ve své aktivní účasti v debatě o budoucnosti EU, a to jak v Konventu, tak i v následné Mezivládní konferenci a případných dalších navazujících fórech. V této debatě se bude zasazovat o další prohlubování a rozšiřování ekonomické a politické integrace Evropy a o posilování jejího demokratického charakteru, při respektování národní a kulturní svébytnosti jednotlivých států a regionů na základě principu subsidiarity. Při obhajobě svých zájmů a prosazování svých stanovisek v tomto procesu bude Česká republika rozvíjet spolupráci se zeměmi podobného smýšlení.

#### *Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU*

Česká republika se bude aktivně podílet na formulaci a naplňování společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Bude se co nejdříve zapojovat do procesu vytváření evropské bezpečnostní a obranné politiky, jak v oblasti vojenské, tak i civilní.

#### *Hospodářská a měnová unie*

Česká republika se bude prostřednictvím cílených opatření již v předvstupním období postupně přibližovat k plnění maastrichtských konvergenčních kritérií tak, aby po vstupu do Evropské unie bylo možno dosáhnout co nejrychlejšího naplnění těchto kritérií a vytvoření předpokladů k úspěšnému začlenění do Hospodářské a měnové unie.

#### *Migrační a vízová politika*

Česká republika sdílí principy migrační a vízové politiky Evropské unie a dokončí harmonizaci své politiky v této oblasti s právem Evropských společenství tak, aby se po vstupu do EU

mohla co nejdříve začlenit do schengenského prostoru. Česká republika bude s EU koordinovat též svou azylovou politiku.

## **4.2 Zahraniční politika České republiky v oblasti bezpečnosti**

### **Mezinárodní spolupráce v bezpečnostní oblasti**

*Východiska mezinárodní spolupráce v bezpečnostní oblasti*

V bezpečnostní oblasti se zahraniční politika České republiky soustředí na rozpoznávání a analýzu potenciálních hrozeb vojenského i nevojenského charakteru a na mezinárodní spolupráci proti těmto hrozbám se spojenci v NATO i v rámci některých mezinárodních organizací. Česká republika bude podporovat posilování transatlantické vazby jako páteře evropského bezpečnostního systému. Pro zajištění potřebné úrovně mezinárodní spolupráce v bezpečnostní oblasti bude Česká republika pokračovat v reformě svých ozbrojených sil a bude dbát na svoji schopnost vyčleňovat na potřeby obrany přiměřené zdroje.

*Transformace NATO na nové bezpečnostní prostředí*

Česká republika se bude podílet na realizaci rozhodnutí Pražského summitu NATO k zajištění adekvátních obranných prostředků, kapacit a vojenských sil potřebných ke zvládnutí nových asymetrických hrozeb, včetně prevence terorismu a obrany proti němu. V rámci iniciativy „Pražský závazek ke schopnostem“ přispěje 14 národními závazky, podporujícími specializaci AČR na ochranu proti zbraním hromadného ničení, na pasivní sledovací systémy a na vojenské zdravotnictví. Zapojí se také do procesu budování aliančních sil rychlé reakce.

V rámci restrukturalizace aliančního velitelského uspořádání bude Česká republika usilovat o zřízení funkčního střediska pro ochranu proti zbraním hromadného ničení na svém území. Česká republika se zapojí i do pěti iniciativ na ochranu proti těmto zbraním a do Akčního plánu civilního nouzového plánování. V souvislosti s alianční diskusí o způsobech obrany proti hrozbě raketových útoků zváží Česká republika formy svého příspěvku do případného budování systému protiraketové obrany.

Úsilí transformovat a adaptovat NATO nechápe Česká republika jako hrozbu pro žádnou zemi či organizaci, ale spíše jako výraz odhodlání chránit své území, obyvatele a vojenské síly před jakýmkoliv útokem ze zahraničí, včetně teroristického útoku s možným použitím zbraní hromadného ničení.

*NATO a evropská a bezpečnostní identita*

Česká republika jako zastávce pevných euroatlantických vztahů má zájem na dalším posilování spolupráce NATO a EU a na jejich komplementárním působení v politicko-bezpečnostní oblasti. Společně s ostatními členskými zeměmi NATO a EU se bude Česká republika podílet na sjednávání konkrétních dohod zajišťujících úzkou spolupráci a koordinaci obou organizací při prevenci a zvládnutí krizí. Česká republika má zájem, aby tyto dohody byly základem strategického partnerství NATO a EU a aby projekt společné evropské bezpečnostní a obranné politiky získal plnou akceschopnost.

*Vztahy NATO s Ruskou federací a s Ukrajinou*

Česká republika bude podporovat úsilí NATO o širší a hlubší spolupráci s Ruskou federací, především o pokračování aktivní spolupráce na poli boje proti terorismu, obranných reforem, společných mírových a humanitárních operací, civilního nouzového plánování a protiraketové obrany při respektování nezávislosti rozhodovacích procesů Aliance a vlastních bezpečnostních zájmů. Bude rovněž podporovat spolupráci s Ukrajinou.

V bezpečnostní dimenzi spolupráce s Ruskem bude Česká republika vycházet ze Zakládajícího aktu NATO – RF, Římské deklarace z května 2002 a z definovaných okruhů spolupráce v rámci Rady NATO – RF.

*Další rozšiřování NATO*

Česká republika bude podporovat politiku otevřených dveří NATO a bude spolupracovat se všemi státy, které usilují o členství v NATO, a podle zájmu a možností s nimi bude sdílet své zkušenosti z přístupu a působení v NATO.

*OBSE*

Česká republika se bude soustavně zasazovat o posilování role Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě jako významné mezinárodní organizace s působností v euroatlantickém a středoasijském regionu. Na činnosti OBSE se bude aktivně podílet v rámci všech jejích tří hlavních dimenzí – politicko-vojenské, ekonomicko-environmentální i lidskoprávní. Česká republika podpoří návrhy směřující k adaptaci OBSE na nové úkoly, včetně inovace jejích instrumentů. Česká republika se bude nadále finančně i personálně podílet na regionálních aktivitách OBSE.

*Působení OSN v bezpečnostní oblasti*

Česká republika si je vědoma přínosu OSN pro mezinárodní mír a bezpečnost, a bude proto nadále podporovat spolupráci OSN s EU, NATO a OBSE při řešení otázek majících dopad na evropskou bezpečnost. Podpoří zejména aktivity OSN doplňující úsilí těchto organizací v oblastech prevence a urovnání konfliktů, postkonfliktní stabilizace, pomoci uprchlíkům a humanitární pomoci, posilování respektu k lidským



právům, boje proti terorismu, zločinu a drogám, ekonomické obnovy a rozvojové spolupráce.

## **Boj proti terorismu**

*Boj proti terorismu* Česká republika se bude aktivně angažovat v boji proti terorismu, včetně úsilí o eliminaci jeho zázemí. Zasazuje se o co nejširší pojetí protiteroristické kampaně se silným důrazem na mezinárodní spolupráci, jež se dlouhodobě zaměří také na všechny formy boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, nelegálnímu obchodu s drogami, zbraněmi a lidmi, korupci a proti všem formám financování terorismu. Základním strategickým dokumentem České republiky je pravidelně aktualizovaný Národní akční plán boje proti terorismu. Česká republika naváže na svou aktivní účast v protiteroristických aktivitách vyvíjených na půdě OSN, Evropské unie, NATO, OBSE, Rady Evropy a řady dalších organizací.

## **Kontrola zbrojení, nešíření zbraní hromadného ničení a mezinárodní odzbrojování**

Česká republika přikládá zásadní význam kontrole zbrojení, nešíření zbraní hromadného ničení a dlouhodobé politice mezinárodního odzbrojování.

*Zbraně  
hromadného  
ničení*

Česká republika se v rámci mezinárodních organizací a úmluv OSN intenzivně zapojí do politických procesů vedoucích k postupnému snižování stavů jaderných zbraní a naplňování úplného zákazu chemických a biologických zbraní. V rámci svého členství v NATO a také v rámci OSN a jiných mezinárodních organizací bude Česká republika usilovat o přijetí dalších opatření ke zvýšení obranných a ochranných kapacit před zbraněmi hromadného ničení.

Česká republika bude rovněž i nadále aktivně spolupracovat na půdě mezinárodních kontrolních režimů na předcházení šíření zbraní hromadného ničení, včetně jejich nosičů. V kontextu boje proti mezinárodnímu terorismu podpoří další kroky k posílení stávajících mechanismů v této oblasti.

*Konvenční síly  
a výzbroj*

Česká republika považuje Smlouvu o konvenčních ozbrojených silách v Evropě od jejího vzniku za zásadní příspěvek pro bezpečnější a integrovanou Evropu. Česká republika je připravena zahájit ratifikaci adaptované Smlouvy okamžitě po

splnění všech politických závazků Ruské federace přijatých na summitu OBSE v Istanbulu v roce 1999. Česká republika vítá úmysl dalších zemí přistoupit k adaptované Smlouvě o konvenčních ozbrojených silách v Evropě po jejím vstupu v platnost.

Česká republika se bude podílet na realizaci Smlouvy o otevřeném nebi a Vídeňského dokumentu o opatřeních k posílení důvěry z roku 1999.

Česká republika se bude rovněž podílet na posilování důvěry mezi státy v této oblasti v rámci OSN prostřednictvím poskytování informací do registrů konvenčních zbraní a vojenských výdajů.

### **4.3 Bilaterální a regionální spolupráce v euroatlantickém prostoru**

#### **Vztahy se sousedními státy**

Česká republika považuje za mimořádně důležitou spolupráci se sousedními zeměmi na bilaterální, multilaterální i regionální úrovni. ČR bude i nadále úzce spolupracovat se státy Visegrádské skupiny a ostatních středoevropských uskupení, které procházejí podobnou hospodářskou a politickou transformací a které se začleňují do euroatlantických a evropských struktur.

#### *Vztahy se Slovenskou republikou*

V rámci nadstandardních česko - slovenských vztahů se Česká republika zaměří na další prohloubení vzájemné spolupráce jak na bilaterální tak na regionální úrovni, a to zvláště v oblasti ekonomických vztahů, na jejichž dalším rozvoji má Česká republika trvalý zájem. Nové možnosti v tomto směru, včetně nových dimenzí spolupráce na evropské úrovni, očekává Česká republika od vstupu obou zemí do EU. V souvislosti se vstupem Slovenské republiky do NATO se nabízí prostor pro další intenzifikaci rovněž úspěšně se rozvíjející spolupráce v oblasti bezpečnosti.

#### *Vztahy s Polskou republikou*

Česká republika bude i po vstupu do Evropské unie nadále usilovat o další rozvoj přeshraniční spolupráce jako tradičního základu úspěšně se rozvíjejících sousedských vztahů s Polskou republikou. Konkrétním výrazem intenzivní spolupráce by měl být zejména další posun v oblasti budování dopravní infrastruktury, rozvoje obchodních kulturních styků.

*Vztahy se  
Spolkovou  
republikou  
Německo*

Česká republika bude všestranně rozvíjet mnohovrstevné vazby se Spolkovou republikou Německo. Ve své politice bude Česká republika i nadále vycházet z toho, že česko-německé vztahy se musí orientovat na společnou budoucnost ve sjednocené Evropě na základě partnerství v Evropské unii. Základem moderního sousedství zůstává Česko-německá deklarace z roku 1997 a Smlouva o dobrém sousedství a přátelské spolupráci z roku 1992.

Česká republika bude usilovat o další zintenzívnění česko-německých vztahů na všech úrovních, realizovaných jak v rámci euroatlantických struktur (EU, NATO), tak na bilaterální a regionální úrovni se zvláštním akcentem na zapojení veřejnosti, zejména mládeže, do tohoto procesu. Zvláštní význam přitom přikládá přeshraniční spolupráci, rozvoji dopravních cest, oblasti ochrany a zlepšování životního prostředí a kulturní výměně.

*Vztahy  
s Rakouskou  
republikou*

Ve vztazích k Rakouské republice bude Česká republika vycházet ze zájmu o dobré sousedství a z orientace na společnou budoucnost v Evropské unii. ČR bude usilovat o prohlubování konstruktivní a korektní spolupráce ve všech oblastech včetně obchodní a přeshraniční spolupráce, dopravní infrastruktury či ochrany životního prostředí s důrazem na vybudování ovzduší vzájemné důvěry.

*Vztahy  
s Maďarskou  
republikou*

V rámci nejbližšího středoevropského regionu má Česká republika také zájem na budování partnerství s Maďarskou republikou, se kterou ji pojí kromě intenzivního rozvoje bilaterálních vztahů zejména úspěšná spolupráce v rámci Visegrádské skupiny.

### **Regionální spolupráce ve střední Evropě**

*Visegrádská  
spolupráce*

Opodstatněnost spolupráce v rámci Visegrádské skupiny (V4) se neztratí ani po vstupu zemí V4 do Evropské unie. Za jednu z priorit Česká republika považuje posílení občanské dimenze V4 a rozvoj přeshraniční spolupráce mezi visegrádskými zeměmi. Česká republika bude rovněž podporovat spolupráci V4 s jinými regionálními uskupeními (Benelux či Severská rada) či s dalšími zeměmi, které o to projeví zájem.

*Přeshraniční  
spolupráce  
a euroregiony*

Česká republika bude rozvíjet přeshraniční spolupráci a vytváření euroregionů, které považuje za nový a účinný nástroj bilaterální i regionální komunikace a prevence rušivých jevů v příhraničních oblastech.

*Středoevropská iniciativa a další regionální iniciativy*

Česká republika bude využívat Středoevropské iniciativy (SEI) k posilování demokratických struktur a vnitřní politické stability v členských zemích postižených konflikty a k transformaci jejich ekonomik. Česká republika se proto bude zasazovat o posilování ekonomické dimenze SEI a o užší spolupráci SEI s Evropskou unií. Podpoří také rozšíření SEI o další země regionu, které projeví zájem a získají podporu ostatních členských zemí.

Česká republika se bude podílet i na činnosti dalších regionálních iniciativ, které přispějí k existující spolupráci v regionu novými přírůskými prvky.

### **Vztahy s USA, Kanadou a integrujícími se evropskými zeměmi**

*Vztahy s USA a s Kanadou*

V novém mezinárodně politickém kontextu, daném členstvím v NATO a v Evropské unii, bude Česká republika věnovat zvláštní pozornost rozvoji těsných, přátelských a spojeneckých vztahů se Spojenými státy americkými a také s Kanadou. Česká republika má zájem na rozšíření hospodářské angažovanosti těchto zemí a na přítomnosti amerických a kanadských investic v České republice i ve střední Evropě.

*Vztahy s evropskými členskými a kandidátskými zeměmi NATO a EU*

Česká republika bude pokračovat v rozvíjení těsných vztahů se všemi evropskými členskými státy NATO a se státy Evropské unie, včetně nových členských států obou integračních uskupení a států kandidátských. V bilaterálních vztazích se státy Evropské unie se bude Česká republika zaměřovat mj. na vyhledávání společných priorit, postojů a zájmů a na možnosti spolupráce při jejich prosazování v rámci Unie.

*ČR a země ESVO*

Česká republika bude rozvíjet vztahy se státy Evropského sdružení volného obchodu, a to jak v rovině bilaterální, tak i v souvislosti se svým členstvím v Evropské unii.

### **Vztahy se zeměmi východní a jihovýchodní Evropy**

*Vztahy s přidruženými zeměmi EU*

Česká republika bude pokračovat v rozvíjení dvoustranné i mnohostranné spolupráce se státy východní a jihovýchodní Evropy, které uzavřely nebo usilují o uzavření dohod o přidružení s EU, a je připravena sdílet s nimi své zkušenosti z jednání, příprav na přistoupení i zkušenosti po vstupu do Unie.

*Vztahy s Ruskou federací a s Ukrajinou*

Vedle výše zmíněné bezpečnostní dimenze vztahů s RF bude Česká republika i nadále pokračovat v úsilí o zvýšení úrovně a rozšíření vzájemně výhodné ekonomické spolupráce

s Ruskou federací a také s Ukrajinou. Bude přitom využívat již existujících kontaktů, tradičně dobré pověsti českých výrobků a celkové znalosti regionu. Za nadějnou považuje Česká republika vzájemně výhodnou spolupráci s hospodářsky prosperujícími regiony Ruské federace.

*Vztahy s ostatními státy SNS*

V oblasti vztahů s ostatními státy SNS bude Česká republika navazovat na tradice těsných hospodářských styků s jednotlivými zeměmi a bude usilovat o rozšiřování vzájemně výhodné hospodářské spolupráce.

*Vztahy se státy jihovýchodní Evropy*

Česká republika si je vědoma složitosti situace zejména v zemích regionu jihovýchodní Evropy, které byly v 90. letech postiženy ozbrojenými konflikty. Shodně s úsilím mezinárodního společenství se bude Česká republika i nadále angažovat v procesu hospodářské obnovy a stabilizace JVE prostřednictvím Paktu stability. Bude se přitom opírat o tradice dlouhodobých přátelských vztahů se státy JVE a navazovat na předchozí ekonomickou přítomnost českého strojírenství, energetiky a průmyslových výrobků v této oblasti. Česká republika bude nabízet i své integrační a transformační zkušenosti.

#### **4.4 Česká republika a státy Asie, Afriky, Austrálie a Latinské Ameriky**

*Východiska vztahů se státy Asie, Afriky, Austrálie a Latinské Ameriky*

Dvoustranné i mnohostranné vztahy se státy Asie, Afriky, Austrálie a Latinské Ameriky bude Česká republika rozvíjet na základě oboustranně výhodné spolupráce, zejména v hospodářské oblasti. Česká republika bude podporovat všechny iniciativy, jež směřují k udržení či zvýšení stability a bezpečnosti jednotlivých regionů, a v rámci svých možností se jich bude aktivně účastnit.

Za důležitou součást politického dialogu přitom považuje otázku dodržování nezcizitelných lidských práv jako určitého měřítka důvěryhodnosti a z dlouhodobého hlediska i perspektivnosti hospodářských vztahů s jednotlivými státy.

Česká republika bude věnovat zvláštní pozornost obchodním a investičním možnostem v zemích, s nimiž mělo bývalé Československo rozvinuté hospodářské styky a kde působí řada odborníků, kteří v naší zemi získali středoškolské či vysokoškolské vzdělání.

V souvislosti se vstupem do EU se bude Česká republika také podílet na politikách uplatňovaných vůči této oblasti v rámci EU.

*Vztahy se státy  
Asie*

Rozvoj vztahů se zeměmi Asie a pacifické oblasti bude sledovat vyváženost a soulad s politikou, uplatňovanou vůči této oblasti v rámci Evropské unie. Asijská politika České republiky bude usilovat zejména o navázání na hlubší tradici našich vztahů s tímto teritoriem. Pro hospodářskou spolupráci se Česká republika soustředí na členské země Sdružení států jihovýchodní Asie (ASEAN), v politické oblasti půjde zejména o zapojení do multilaterálního rámce Setkání Asie – Evropa (ASEM).

*Vztahy se státy  
Blízkého  
a Středního  
východu a severní  
Afriky*

Na Blízkém a Středním východě a v severní Africe bude česká zahraniční politika sledovat aktivní přístup ke státům oblasti. Česká republika bude pokračovat v podpoře mírového uspořádání na Blízkém východě při zachování bezpečnostních, politických a ekonomických záruk stability celého regionu. Základními východisky pro řešení situace zůstávají rezoluce RB OSN, jakož i aktivity zúčastněných a zainteresovaných stran, které berou v úvahu legitimní bezpečnostní potřeby Izraele a vytvoření životaschopného a nezávislého palestinského státu. Česká republika bude prosazovat politiku Evropské unie směřující k posílení bezpečnosti a spolupráce se širším Středomořím. Česká republika bude podporovat všechny legitimní kroky zaměřené na eliminaci nebezpečí představovaného zbraněmi hromadného ničení a diktátorskými režimy v oblasti.

*Vztahy se státy  
subsaharské Afriky*

V oblasti subsaharské Afriky se Česká republika bude orientovat na stabilní regionální mocnosti, na státy, s nimiž udržuje tradiční ekonomické vztahy, i na ty země, s nimiž se spolupráce jeví jako perspektivní. V rámci svých možností bude Česká republika podporovat africké země, mimo jiné i při implementaci programu Nové partnerství pro rozvoj Afriky (NEPAD), a bude se zapojovat do akcí mezinárodního společenství s cílem napomáhat řešení konfliktů a stabilizaci poměrů v krizových oblastech afrického kontinentu.

*Vztahy se státy  
Latinské Ameriky*

V Latinské Americe se Česká republika bude zaměřovat na spolupráci s tradičními obchodními partnery. Stranou českého zájmu nezůstanou ani státy Střední Ameriky a karibské oblasti, kde existují možnosti pro zvýšení obchodní výměny.

## 4.5 Česká republika v mezinárodních organizacích

### Česká republika a Organizace spojených národů

#### *OSN a mezinárodní bezpečnost*

Za jedno z hlavních poslání OSN považuje Česká republika udržování míru a mezinárodní bezpečnosti. Bude proto podporovat kroky směřující k posílení autority, efektivnosti a akceschopnosti OSN v oblasti urovnání a prevence konfliktů, zvládání krizí, poskytování humanitární pomoci a post-konfliktní obnovy. Česká republika se v rámci svých možností zúčastní mírových operací OSN. Česká republika rovněž přikládá velký význam potenciálu OSN při řešení dalších významných mezinárodních otázek a formování široké mezinárodní podpory boje proti mezinárodnímu terorismu.

#### *Naplňování Deklarace tisíciletí*

Česká republika bude prosazovat efektivní a transparentní naplňování rozvojových cílů Deklarace tisíciletí a zajištění spravedlivého přístupu k výhodám globalizace v souladu s výsledky velkých mezinárodních konferencí (Doha, Monterrey, Johannesburg). Výrazná pozornost bude zároveň věnována problematice dlouhodobého udržitelného rozvoje v jeho aspektu hospodářském, sociálním i environmentálním, jakož i podpoře demokratizačních procesů a respektu k lidským právům. Podle možností bude ČR zvyšovat své zapojení do mnohostranné rozvojové spolupráce prostřednictvím rozvojových programů OSN a dalších mezinárodních organizací.

#### *Mezinárodní právo a lidská práva*

Česká republika bude v rámci OSN pokračovat také ve své politice posilování mezinárodního práva a respektu k lidským právům.

#### *Reforma OSN*

Česká republika podporuje snahy o reformu OSN, založenou jak na upřesnění nových úkolů organizace, tak na zlepšení stávajících mechanismů a struktur. S ohledem na dynamický vývoj mezinárodních vztahů a nutnost přizpůsobovat OSN těmto změnám považuje Česká republika úsilí o reformu OSN za aktuální i dlouhodobý úkol. Specifickou výzvou v oblasti reformy OSN je reforma Rady bezpečnosti tak, aby její složení odráželo změny, kterými svět prošel od jejího posledního rozšíření. K prosazování reformních opatření na půdě OSN využije Česká republika svého zastoupení v orgánech OSN.

#### *Kandidatury do organizací systému OSN*

Česká republika bude usilovat o adekvátní zastoupení v orgánech a aparátech organizací systému OSN, zejména o členství v Hospodářské a sociální radě a následně v Radě bezpečnosti.

## **Česká republika a Rada Evropy**

*ČR a Rada Evropy* Rada Evropy plní nezastupitelnou roli při rozvíjení a posilování celoevropských právních, etických a sociálních hodnot, pluralitní demokracie, právního státu a ochrany lidských práv i práv menšin. Česká republika se bude i nadále zapojovat do smluvního systému Rady Evropy a bude se aktivně podílet na zpracování mezinárodně právních instrumentů k potírání světového terorismu. Pozornost bude i nadále věnována reformě Evropského soudu pro lidská práva, jehož současný mechanismus nestačí k vyřizování stížností jednotlivců i členských států RE.

## **Česká republika a mezinárodní ekonomické a finanční organizace**

*MMF a Skupina Světové banky*

Česká republika se bude podílet na činnosti Mezinárodního měnového fondu a Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj, jakož i dalších organizací Skupiny Světové banky. Bude využívat jejich expertního potenciálu a přispívat k aktivitám realizovaným těmito organizacemi v dalších zemích. Zúčastní se diskusí o reformách těchto institucí s cílem účinněji čelit negativním projevům globalizačních procesů ve sféře financí a pohybu kapitálu.

*WTO*

Česká republika bude věnovat maximální pozornost spolupráci se Světovou obchodní organizací (WTO). Bude se aktivně zasazovat ve prospěch další liberalizace všech forem světového obchodu s důrazem na služby a zemědělství a bude usilovat o sjednání takových podmínek, které by vedly k vytvoření mnohostranného obchodního rámce prospěšného pro všechny členy organizace a dbát na řádné plnění závazků všech členů WTO, včetně respektování práv České republiky ostatními členy. Považuje za potřebné, aby do světového obchodu byly stále více zapojovány i rozvojové země.

Případná obchodně-politická opatření v zahraničním obchodě budou přijímána v souladu s pravidly danými dohodami, které jsou součástí Dohody o zřízení Světové obchodní organizace, a v souladu s dalšími mezinárodními závazky, kterými je Česká republika vázána. Po vstupu do Evropské unie bude přijímání obchodně politických opatření součástí společné obchodní politiky EU a bude se řídit příslušnými předpisy EU.



*Světová  
organizace  
cestovního ruchu*

Česká republika bude rovněž věnovat maximální pozornost spolupráci se Světovou organizací cestovního ruchu. Bude se aktivně podílet na rozvoji a podpoře mezinárodního cestovního ruchu se snahou přispět ke všeobecnému hospodářskému rozvoji členských zemí. Česká republika bude dále rovněž aktivně podporovat programové aktivity WTO především z oblasti statistiky, zvyšování kvality služeb, vzdělávání a financí.

*OECD*

Česká republika bude nadále věnovat soustředěnou pozornost dialogu s Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). Bude aktivně využívat doporučení této organizace, vyplývající z analýz hospodářských politik členských zemí a bude spolupracovat při realizaci horizontálních projektů OECD vyžadujících mezinárodní spolupráci. Ve větší míře se zapojí do spolupráce i s nečleny OECD a bude podporovat rozšiřování standardů OECD do dalších regionů mimo členské země.

*EIB*

Vstupem do Evropské unie se Česká republika stane zároveň členem Evropské investiční banky (EIB). V souvislosti s členstvím České republiky v EIB bude žádoucí nadále využívat výhodných finančních podmínek poskytovaných touto bankou na rozvoj sociálních oblastí a infrastruktury.

*Účast ČR  
v ostatních  
mezinárodních  
bankách*

Česká republika je dále členem Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD), Rozvojové banky Rady Evropy (CEB), Mezinárodní investiční banky (MIB) a Mezinárodní banky hospodářské spolupráce (MBHS). Česká republika bude v případě EBRD podporovat aktivity této banky zaměřené na soukromý sektor a u CEB na sociální projekty. Ve vztahu k MBHS a MIB se bude Česká republika aktivně podílet na snahách o revitalizaci těchto bank. Pokud shledá tyto snahy jako nereálné, zváží možnost vystoupení z těchto bank.

## **4.6 Vnější ekonomické vztahy a zahraniční pomoc České republiky**

### **Ekonomická diplomacie, proexportní politika**

*Ekonomická  
diplomacie*

Česká republika dále posílí ekonomickou dimenzi své zahraniční politiky jako komplex koordinovaných aktivit různých subjektů, směřujících k vytváření vnějších podmínek pro ekonomický rozvoj. Zaměří se přitom zejména na prosazování záměrů a opatření své hospodářské politiky v bilaterálních

vztazích, v integračních seskupeních a v dialogu, který vede v mezinárodních ekonomických organizacích. Bude klást důraz na optimální využití podmínek vyplývajících ze vstupu České republiky do EU. Ekonomická diplomacie se rovněž zaměří na obohacování hospodářské politiky vlády o podněty z vnějšího prostředí.

*Ekonomická diplomacie ve dvoustranných vztazích*

Péče o ekonomický rozměr dvoustranných vztahů zůstane jedním z prioritních úkolů českých zastupitelských úřadů v zahraničí. Činnost ekonomických diplomatů se bude zaměřovat na vytváření podmínek pro rozvoj konkrétních obchodních kontaktů a na podněcování zájmu zahraničních investorů o přímé zahraniční investice v České republice. Součástí ekonomické diplomacie budou nadále i jednání představitelů států, vysokých státních úředníků i podnikatelských misí o konkrétních otázkách vnějších ekonomických vztahů.

*Ekonomická diplomacie v mnohostranných vztazích*

V multilaterální rovině ekonomické dimenze zahraniční politiky bude Česká republika upevňovat své postavení v mezinárodních ekonomických organizacích jako je OECD, SB, MMF, WTO a další a bude se aktivně podílet na jejich činnosti.

*Důraz na udržitelný rozvoj*

Při rozvoji mezinárodní ekonomické spolupráce bude Česká republika dbát na přísné uplatňování environmentálních a sociálních standardů odpovídajících mezinárodním závazkům i požadavkům národní legislativy. Zvláštní akcent bude přitom kladen na řešení globálních výzev a zvládnutí jejich potenciálních rizik cestou prosazování a dalšího prohlubování principů udržitelného rozvoje v mezinárodním rozměru.

*Jednotnost zahraniční služby v oblasti ekonomické diplomacie*

Činnost institucí a agentur, zajišťujících plnění podpůrné úlohy státu v oblasti zahraničního obchodu, podpory exportu a přílivu zahraničních investic, bude důsledně koordinována v rámci jednotné zahraniční služby České republiky s cílem dosáhnout co nejrychleji významného zvýšení koncepčnosti a efektivity v této důležité oblasti zahraničních vztahů České republiky. Soustředěná pozornost bude v tomto ohledu věnována také zdokonalování informačních systémů, umožňujících českým podnikům přístup k informacím o obchodních možnostech v zahraničí.

### **Zahraníční rozvojová a humanitární pomoc České republiky**

*Význam zahraniční pomoci*

Česká republika se bude v rámci svých možností i nadále podílet na formulování a naplňování nové mezinárodní rozvojové strategie, která zahrnuje boj proti chudobě, zvyšování vzdělanosti, odstraňování nerovnosti žen, snížení úmrtnosti dětí

a matek, zpřístupnění zdravotnických služeb a naplňování strategie udržitelného rozvoje. Zahraniční rozvojevou pomoc považuje Česká republika rovněž za nástroj k prosazování lidských práv a demokratických hodnot.

*Místo zahraniční pomoci v zahraniční politice ČR*

Zahraniční rozvoje a humanitární pomoc zůstává i v budoucnu nedílnou součástí zahraniční politiky České republiky a bude i po finanční a organizační stránce uskutečňována v souladu s principy uplatňovanými ve vyspělých zemích. Česká republika bude poskytovat zahraniční pomoc jak na bilaterálním základě, tak v rámci mezinárodních organizací (OSN, OECD) a EU.

#### **4.7 Presentace České republiky v zahraničí, vztahy s kraji a vztahy na nevládní úrovni**

*Presentace ČR v zahraničí*

Zahraniční politika České republiky se zaměří na zajištění cílené a efektivní presentace naší země v zahraničí, kterou považuje za jednu z významných cest k růstu její mezinárodní prestiže. Bude přitom sledovat propojení kulturního, ekonomického, turistického a dalších rozměrů této presentace a větší využití nových médií a technik. Bude také dbát na co největší koordinovanost a propojenost aktivit vyvíjených jednotlivými subjekty v této oblasti.

*Krajané a přátelé ČR*

Významné postavení budou nadále zastávat vztahy s kraji a přáteli České republiky v zahraničí. Česká republika bude při jejich rozvíjení přihlížet ke specifikům jednotlivých komunit a organizací. Bude pokračovat ve věcné i finanční podpoře konkrétních projektů krajských spolků i společností přátel České republiky. Dále bude pokračovat v podpoře programů zaměřených na udržování češtiny mezi kraji, v podpoře programů záchrany krajských škol, spolkových domů a dalšího českého kulturního dědictví v zahraničí a v poskytování asistenční pomoci krajským komunitám. Česká republika bude usilovat i o to, aby se krajané mohli v širší míře zúčastňovat politického života české společnosti.

*Zahraniční vztahy na nevládní úrovni*

Zahraniční politika státu bude věnovat patřičnou pozornost rovněž mezinárodním vztahům a aktivitám, rozvíjejícím se na nevládní úrovni v prostředí občanské společnosti.

